

Infospot

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen in de uitgaven in de ambulante sector van de verzekering voor geneeskundige verzorging in 2017

Juli - Augustus - September 2018

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen¹ vertegenwoordigen 35 % van de totale netto-uitgaven (dit zijn de uitgaven voor de verplichte ziekteverzekering) en 23 % van het behandelingsvolume (DDD²). Ter verduidelijking: er bestaan naast deze 25 werkzame bestanddelen nog 740 werkzame bestanddelen waarvoor er een tegemoetkoming is door de verplichte ziekteverzekering in de ambulante sector.

Tabel 1: TOP 25 (2017)

Plaats nettobedrag 2017	ATC	Werkzaam bestanddeel	Nettobedrag 2017	DDD 2017	Aandeel van de specialisten in het volume	Aantal patiënten 2017	Gemidd. jaarlijkse toename nettobedrag 2014 - 2017	Jaar van de 1 ^e vergoeding van het werkzaam bestanddeel	1 ^e jaar van verschijning in de TOP 25
1	L04AB04	ADALIMUMAB***	138.179.543	3.685.903	100%	13.451	4.838.902	2004	2006
2	B01AF01	RIVAROXABAN***	61.063.085	22.756.342	18%	88.169	6.921.914	2009	2013
3	L04AB01	ETANERCEPT	60.761.706	2.043.591	100%	7.526	-2.991.037	2002	2005
4	C10AA07	ROSUVASTATINE	57.995.676	118.997.843	12%	279.812	-3.659.051	2003	2006
5	B02BD02	BLOEDSTOLLINGSFACT. VIII (ANTIHEMOFILIEFACT. A)	56.494.403	124.737	73%	272	1.555.002	1980*	2002
6	A02BC02	PANTOPRAZOL	55.326.044	190.174.396	16%	1.281.561	1.682.221	1997	2002
7	B01AF02	APIXABAN***	47.764.644	16.089.463	17%	68.211	12.898.136	2012	2015
8	J05AR13	LAMIVUDINE, ABACAVIR EN DOLUTEGRAVIR	31.465.923	1.029.047	72%	3.449	-	2015	2016
9	M05BX04	DENOSUMAB***	30.443.726	35.640.182	43%	51.804	273.161	2010	2013
10	A02BC01	OMEPRAZOL	28.714.632	125.963.067	14%	605.655	-1.138.847	1989	1997*
11	N05AX13	PALIPERIDON	28.610.005	4.304.429	55%	14.976	2.493.402	2009	2014
12	A10AE04	INSULINE GLARGINE	28.375.328	21.156.244	55%	82.983	1.088.425	2004	2012
13	C10AA05	ATORVASTATINE	26.568.235	200.817.310	15%	520.572	-790.351	1998	1999
14	C10AA01	SIMVASTATINE	26.051.001	154.814.195	10%	585.140	-972.823	1990	1997*
15	B01AE07	DABIGATRAN ETEXILAAT***	25.399.072	8.514.548	16%	33.898	2.185.275	2009	2016
16	C07AB07	BISOPROLOL	25.160.477	108.186.237	11%	773.009	-128.927	1988	1997*
17	L04AC05	USTEKINUMAB	24.812.543	848.917	99%	2.245	4.206.095	2010	2016
18	L04AB06	GOLIMUMAB	24.757.708	747.218	100%	2.496	1.772.787	2010	2015
19	B01AB05	ENOXAPARINE	24.463.998	17.843.097	47%	264.749	-217.614	1989	2010
20	A10BA02	METFORMINE	23.983.997	111.955.186	14%	534.573	400.705	1980	2013
21	H01AC01	SOMATROPINE	20.829.073	1.298.356	83%	3.369	516.716	1989	2016
22	A10AB05	INSULINE ASPART	19.229.922	17.477.575	64%	55.052	548.845	2002	2017
23	R03AK08	FORMOTEROL MET BECLOMETASON	19.086.317	16.018.500	19%	198.433	1.662.236	2008	2017
24	N07XX09	DIMETHYLFUMARAAT***	19.027.684	447.670	74%	1.747	-	2015	2017
25	C09AA04	PERINDOPRIL	18.779.555	124.769.931	13%	311.273	134.401	1990	2004
TOTAAL TOP 25			923.344.298	1.305.703.982	17%	-	-	-	-

* 1980 of nog vroeger

** 1997 is het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren; deze molecule zal waarschijnlijk vroeger in de TOP 25 verschenen zijn.

*** Voor dit product kan het nettobedrag lager zijn als gevolg van contractuele financiële compensaties.

Bron: RIZIV – Farmanet

1. Deze top 25 heeft enkel betrekking op de werkzame bestanddelen die door de open officina worden afgeleverd.
 2. Defined Daily Dose ; een groep deskundigen van de WHO definiëren per werkzaam bestanddeel een gemiddelde dagdosis (DDD) rekening houdend met de dosis die voor het geneesmiddel wordt gebruikt in zijn voornaamste indicatie bij een volwassene. Het gaat uiteraard om een meeteenheid en niet om een norm van goede praktijk.

De TOP 25 bevat weinig heel recente werkzame bestanddelen. Slechts 2 ervan zijn de laatste 5 jaar vergoedbaar geworden. Het recentste werkzaam bestanddeel is de combinatie lamivudine+abacavir+dolutegravir (behandeling van HIV infectie), dat sinds 2015 wordt terugbetaald. Omgekeerd dateren 9 werkzame bestanddelen van vóór het jaar 2000.

Bepaalde werkzame bestanddelen zijn “oude bekenden” van de TOP 25: omeprazol, simvastatine en bisoprolol waren reeds aanwezig in de TOP 25 van 1997 (het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren).

We zien een lange termijn trend in het type moleculen dat vertegenwoordigd is in de TOP25. Steeds meer zijn het moleculen die tot het therapeutisch arsenaal van de specialisten behoren. In 2017 zijn er 11 die voor meer dan 50% door specialisten worden voorgeschreven (50% van het aantal DDD). In 2007 waren dat er maar 4 en in 1997 slechts één.

Het is mogelijk om op basis van de databankgegevens het aantal patiënten te bepalen aan wie een bepaald werkzaam bestanddeel minstens éénmaal dat jaar werd afgeleverd³. Deze informatie geeft een ander beeld dan het volume uitgedrukt in DDD of in kost en laat ons toe om de moleculen te typeren volgens :

- de epidemiologie (aantal behandelde patiënten),
- de behandelingsduur (aantal DDD/patiënt),
- de behandelingskost per dag voor de verzekering (netto RIZIV-uitgaven/DDD).

Eén derde van de moleculen in de TOP25 (8 moleculen) wordt slechts afgeleverd aan kleine groepen patiënten, voor langdurige behandelingen (vaak chronisch) met een hoge dagelijkse kost. Typische voorbeelden hiervan zijn de immunosuppressoren, behandelingen voor hemofilie en dimethylfumaraat gebruikt bij de behandeling van multiple sclerose.

Andere moleculen worden daarentegen voorgeschreven aan grote aantallen patiënten maar hebben, gelukkig voor het budget, relatief gezien een lagere dagelijkse kost. In deze groep zien we twee statines (atorvastatine en simvastatine) en twee protonpompinhibitoren (omeprazol en pantoprazol; deze laatste molecule wordt inmiddels aan bijna 1,3 miljoen patiënten voorgeschreven).

De **eerste plaats** wordt nog steeds ingenomen door adalimumab, een TNF-remmer die gebruikt wordt om inflammatoire processen bij zware aandoeningen af te remmen als de klassieke behandelingen niet helpen. Adalimumab wordt in 46% van de gevallen voorgeschreven door reumatologen (vooral om reumatoïde polyarthritis te behandelen), in 36% van de gevallen door gastrologen (ziekte van Crohn) en in 16% van de gevallen door dermatologen (psoriasisreuma). Het aantal patiënten blijft beperkt maar de behandeling is duur (37 euro per DDD).

Op de **tweede plaats** staat rivaroxaban, één van drie nieuwe orale anticoagulantia (NOAC) die in de TOP25 staan. De NOAC hebben in 6 jaar tijd een belangrijke plaats ingenomen onder de anticoagulantia. Ze worden inmiddels gebruikt in meer dan de helft van de behandelingen (53% volgens het aantal DDD), vóór de heparines (29%) en de vitamine K antagonist (17%).

Op de **derde plaats** staat een tweede TNF-remmer die in 88% van de gevallen wordt voorgeschreven door reumatologen en in 11% van de gevallen door dermatologen.

3. Het aantal verschillende rechthebbenden dat minstens 1 verpakking met het bijhorende werkzaam bestanddeel afgeleverd hebben gekregen gedurende het jaar 2017, wordt opgeteld.

De TOP 25 van 2017 bevat :

- vier immunosuppressiva geïndiceerd voor de behandeling van actieve reumatoïde artritis, ziekte van Crohn en psoriasis (adalimumab, etanercept, ustekinumab en golimumab),
- vier werkzame bestanddelen die gebruikt worden bij de preventie van trombosen (enoxaparine, rivaroxaban, dabigatran etexilaat en apixiban),
- drie cholesterolverlagende middelen (atorvastatine, rosuvastatine en simvastatine),
- drie antidiabetica (insuline glargine, insuline aspart en metformine),
- twee protonpompremmers die dienen om de maagzuursecretie te remmen (omeprazol en pantoprazol),
- twee werkzame bestanddelen gebruikt bij o.a. de behandeling van hypertensie (bisoprolol en perindopril),
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij COPD en astma (formoterol met een corticosteroid),
- een atypisch antipsychoticum geïndiceerd voor de behandeling van schizofrenie en schizo-affectieve stoornissen (paliperidon),
- een stollingsfactor (bloedstollingsfactor VIII),
- een werkzaam bestanddeel (denosumab) dat zowel voor de behandeling van osteoporose als solide tumoren met botmetastasen gebruikt wordt,
- een combinatie gebruikt bij de behandeling van HIV infectie (lamivudine + abacavir + dolutegravir),
- een groeihormoon (somatropine).

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV

Grafisch design: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Publicatiecatum: Oktober 2018

Wettelijk depot: D/2018/0401/52